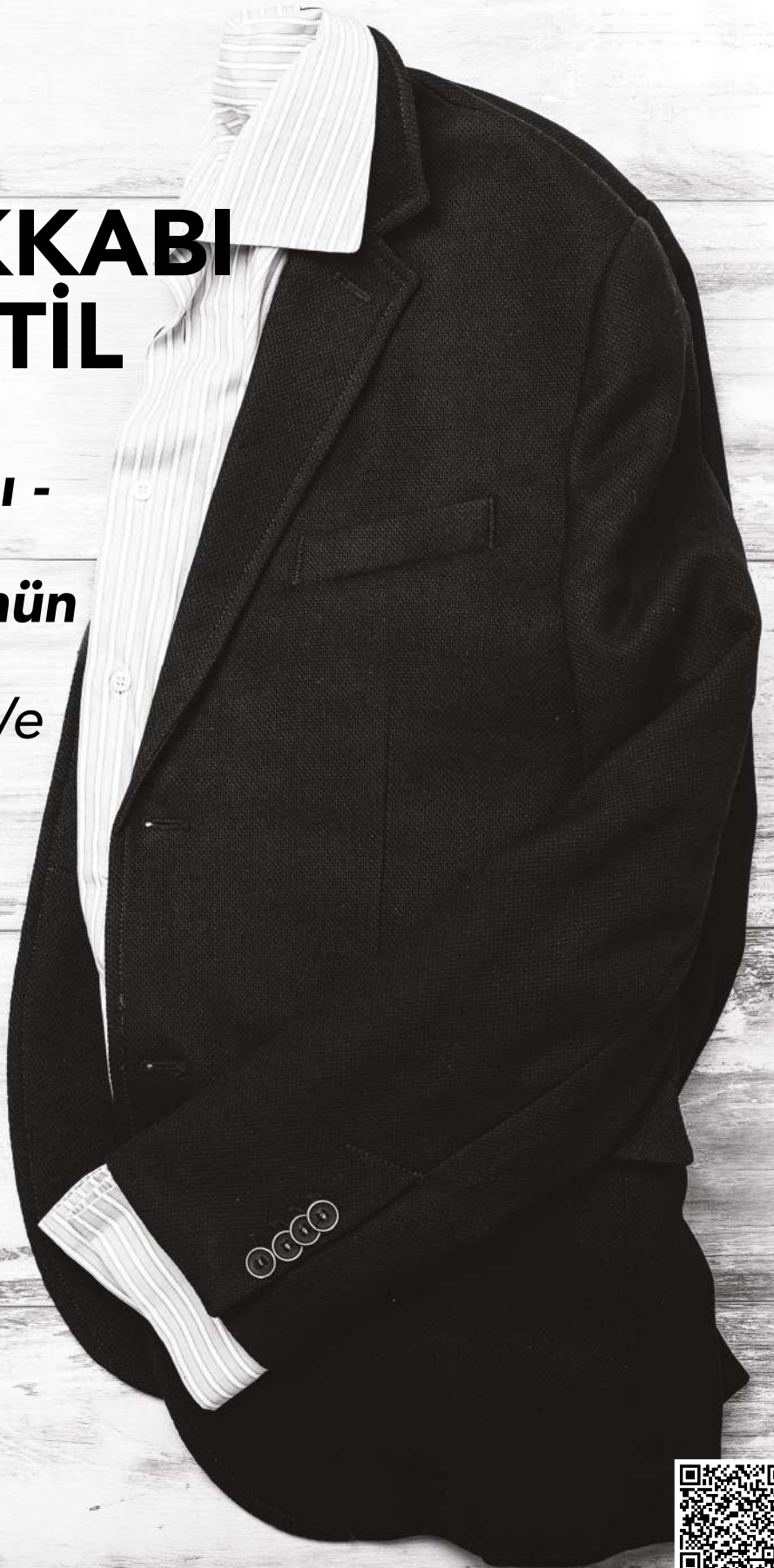

AYAKKABI TEKSTİL

**Konya
Ayakkabı -
Tekstil
Sektörünün
Dünü,
Bugünü Ve
Yarını**

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

PROJE SAHİBİ
KONYA TİCARET ODASI

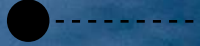
PROJE DENETLEYİCİSİ
Hüsamettin GÜNGÖR
Osman Yunus DOĞAN
Nurhan KOYUNCU
Tuğçe Merve BARİP

**SEKTÖREL BİLGİLER VE
İSTATİSTİKİ VERİLER**
Konya Ticaret Odası
Konya ABİGEM

DERLEYEN VE HAZIRLAYAN
Konya Ticaret Odası
Konya ABİGEM

Anadolu'da yeni üretim merkezlerinin oluşturulmaya başlanması son otuz yılda kazandığımız en büyük avantajlardan biri. Bu noktadan hareketle Anadolu'nun üretim yükünü çekecek merkez şehirlerden bir tanesi de ekonomik gelişimi ve potansiyeli ile Konya. Konya, sanayileşmede kısa bir geçmişe sahip olan, son on beş yılda gerçekleştirdiği hamleler ile bugün dünyaca tanınan bir üretim ve ticaret merkezi haline gelen, dünyaya açılan firmaları, modern ve bilimsel üretimi ve ticareti, üniversiteleri, organize sanayi bölgeleri ve uluslararası fuar merkezi ile Türkiye'nin örnek şehirlerinden biri. Tarihi birikiminden aldığı kültürel mirasını bugünlere taşıyan, dünyaya barış, kardeşlik ve insan sevgisi mesajlarının verildiği, birlik ve beraberliğin yaşam felsefesi haline geldiği, tevazunun ve nezaketin yüzyıllarca hüküm sürdüğü müstesna bir şehir olan Konya, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, odaları ve borsası ile oluşturduğu birlik ruhuyla şehrin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda gelişmesini sağladı. İşsizliğin yüzde 5'in altında olduğu Konya'nın en büyük başarılarından biri de son yıllarda hızla artan ihracatı. 178 ülkeye ihracat yapan, 2001 yılı Türkiye ihracatından aldığı pay %03 ve ihracat tutarı 100 milyon dolar olan Konya'nın on beş yılda ihracatı % 1.500 oranında artarak 1.5 milyar dolar seviyelerine yükseldi ve Türkiye ihracatından aldığı pay % 1'in üzerine çıktı. Son on beş yılda ihracatta Türkiye ortalaması 5 kat artarken,

Konya ihracatını 15 kat artırarak dünya çapında bir başarı öyküsü yazdı. Bugün Konya, önümüzdeki on yıl içinde Türkiye ihracatından % 3 pay alacak potansiyele sahip. Tek bir sektör yerine birçok farklı sektörde üretim yapılmasına imkan sunan Konya sanayisi uluslararası rekabette şehrimize büyük bir avantaj sağlarken, Konya, Gıda, Makine, Mobilya, Otomotiv Yedek Parça, Plastik, Araç Üstü Ekipmanları ve Asansör, Ayakkabı-Tekstil, ve Tarım Makinaları sektörlerinde düşük maliyetli ve daha kaliteli ürünler sunarak dünya piyasasında varlığını hissettiriyor. Tarihi ve kültürel birikimi, coğrafi özellikleri ve girişimcileri ile son dönemlerde Türkiye'nin yüksek ekonomik performans gösteren şehirlerinden biri olan, bölgesinin merkezi konumunda bir şehir olarak ülkemiz hedeflerine büyük katkı sağlayarak ekonomide yükselişini sürdüren Konya, sosyo-ekonomik avantajları ile yabancı yatırımcılar ve işadamları için birçok fırsat sunuyor.

Selçuk ÖZTÜRK
Konya Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

5. Önsöz
8. Giriş
10. Ayakkabı Sektörü - Genel Bakış
12. Türkiye’de Ayakkabı Sektörü
16. Sektörün Dış Ticaret Yapısı
18. Ayakkabı Sektöründe Neden Konya?
23. Konya’da Ayakkabı Sektörü
25. Konya Ayakkabı Sektöründe Dış Ticaret
28. Ayakkabıcılık Sektöründe Yatırım Teşvik Uygulamaları
39. Yatırım İçin Konya Çünkü...
42. Tekstil Sektörü - Genel Bakış
45. Tekstil Sektöründe Neden Konya?
49. Tekstilde Alt Sektör Bazında Üretim Grupları
58. Konya Tekstil Sektöründe Dış Ticaret
62. Tekstil Sektöründe Yatırım Teşvik Uygulamaları
69. Yatırım İçin Konya Çünkü...
70. Konya ve Ulaşım Potansiyeli

Konya Ayakkabı ve Tekstil Sektörünün Dünü, Bugünü ve Yarını

...

AYAKKABI TEKSTİL

GİRİŞ

2019-2022 dönemi çeşitli sosyal ve ekonomik gelişmelerin etkisiyle ekonomileri küresel, ulusal ve yerel bazda zorlayan bir dönem olmuştur. Covid 19 salgını, emtia, enerji ve gıda fiyatlarında küresel düzeyde gerçekleşen yükselmeler, Rusya-Ukrayna savaşının arz yönlü olumsuz etkileri tüm ekonomik dengeleri değiştirmiştir.

Salgın küresel ekonomide hareketliliğin azalmasına sebep olmuş, izolasyon tedbirlerinin etkisiyle işletmeler yeni çalışma yöntemleri geliştirmiş, küresel üretim ve ticaret hacminde değişimler görülmüştür. 2020 yılının ilk çeyreğinde global sanayi üretimi %6 küçülerek bu dönemde gerçekleşmekte olan ekonomik küçülmeyi hızlandırmıştır. 2020 yılının genelinde küresel ticaret açısından olumsuz bir yıl olmuş, yıl genelinde küresel ticarete %7,5 oranında daralma yaşanmıştır. Salgın sırasında değişen tüketici davranışları ise bazı sektörlere talep artışı, bazı sektörlere ise satışlarda düşüş olarak yansımıştır. ABD ve Japonya'da gerçekleştirilen oldukça büyük ölçekte mali destekler, AB'de ise salgının sosyal ve ekonomik etkilerini azaltmaya çalışan tedbirlerin yanında çevre ve dijitalleşmeye öncelik veren yeni AB fonları oluşturulmuştur. Ekonomik hareketliliğin yavaşlamasının yanında Covid 19 salgını tedarik zincirlerinde de bozulmaya yol açmıştır. Ayrıca uluslararası ticaretteki daralma tedarik zincirlerinin işleyişlerini de bozmuş ve ara malı ithalatının maliyetini yükseltmiştir.

Covid 19 salgının kötü döneminden sonra 2022 yılının ikinci yarısında küresel endüstri ve ticarete gelişmeye başlayan güçlü toparlanma ile emtia fiyatlarını yukarıya çekmeye başlamıştır. 2022'nin üçüncü çeyreğinde dünya imalat

üretimi, bir önceki çeyrekte %3,0'lık zayıf bir artışın ardından yıllık bazda %3,6'lık sağlam bir büyüme hızında istikrar kazandı. Sanayi ekonomileri, 2022'nin ikinci çeyreğindeki yıllık %2,5'lik sınırlı artıştan üçüncü çeyrekte %3,6'ya yükselmiştir. Öte yandan metaller endeksinde 2020-2022 döneminde %61,2 yükselme kaydedilmiştir. Aynı zamanda perakendecilerde düşük stoklar, ülkelerin ekonomileri canlandırmak için uyguladıkları ekonomik tedbirler fiyatların yükselmesini sağlamıştır. Yukarıda bahsedildiği gibi tedarik zincirlerindeki bozulmanın yarattığı arz yönlü gecikmeler fiyatları yükseltmiştir. Bazı emtialarda özellikle olarak arz faktörünün öne çıkması emtia fiyatlarını 2021 yılı ilk çeyreğinde arttıran unsurlar olmuştur.

Küresel gıda fiyatlarındaki yükseliş bu dönemin bir başka özelliğidir. Hükümetlerin Covid 19 salgınına karşı aldığı ekonomik destek ve aldığı önlemler, gevşek para politikaları, bazı ülkelerde oluşan ürün stokları ve ihracat kısıtlamaları, fiyatlardaki yükseliş eğilimi hızlandırmıştır. 2020-2022 döneminde tarımsal ürün endeksi %54'ün üzerinde yükselmiştir. Gerek kuraklık sebebiyle üretimde aksamalar, gerek Çin'den gelen yüksek talebin karşılanamaması ve her ikisi de tarım ürünleri üzerinde önemli oyuncular olan Rusya-Ukrayna'nın savaşa girmesi ile tahıl fiyatları üzerinde getirdiği baskı ile gıda fiyatları sürekli artışlar göstermiştir.

AB bölgesinde 2020 - 2022 arasında enerji ithal fiyatları %100'den fazla yükselme göstermiş, Ukrayna- Rusya savaşı ve Rusya'nın bazı AB ülkelerine gaz sevkiyatını kesmesi gaz ve elektrik fiyatlarını yukarı yönlü tetiklemiştir. Yine Ukrayna-Rusya savaşının etkisiyle

hem emtia fiyatları hem de enerji fiyatları yükselme göstermiştir. Özellikle ulaştırmada yaşanan sıkıntılar emtiaların fiyatlarını yükseltmiş, emtialara erişimi güçleştirmiştir. AB’de endüstriyel üretici enerji fiyat endeksi Ocak 2021 ve Temmuz 2022 döneminde %141 yükselmiştir .

TÜİK verilerinde; özel ticaret sistemine göre Türkiye’de ihracat, 2022 yılı Ocak-Aralık döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,1 artarak 235 milyar 236 milyon dolar, ithalat %31,3 artarak 342 milyar 213 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Konya’daki işletmeler de salgının olumsuz etkilerine maruz kalmışlar, ancak salgına hızlı tepki göstermişlerdir. Tedarik zincirinin işlevinin azalması birçok firma için maliyetleri yükseltmiştir. Tedbir olarak birçok işletme tedarikçiler ile yeni düzenlemeler yapmışlardır. Otomotiv sektöründe duraksamalar görülmüştür Gıda, ambalaj ve kimya gibi sektörler ise salgından olumlu yönde etkilenmişlerdir. Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) otomotiv ve makine firmaları salgından olumsuz etkilenmiştir. OSB’lerde nakliye ve lojistik giderleri yükselmiş ithalata dayalı ihracat yapan işletmeler gümrüklerin kapanması ve tedarik zincirlerinin bozulması sebebiyle sıkıntılar yaşamışlardır.

Yukarıda bahsedilen olumsuz gelişmelerin Konya’daki işletmeler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerin tespit edilebilmesi amacıyla seçilen işletmeler ile ikili görüşmeler yapılmıştır. Bu firmaların %45’i hem iç hem de dış pazarı hedefleyen firmalardır, %27’si ise sadece iç pazara odaklanmaktadır. Görüşme yapılan işletmelerin çoğu satış kanalı olarak hem doğrudan pazarlamayı hem de toptancılar

ve komisyoncuları kullanmaktadır. İşletmelerin çoğunluğunun dış pazar hedefleri Avrupa, Afrika ve Ortadoğu ülkeleri üzerine odaklanmaktadır.

Son 5 yıl içinde yaşanan salgın, savaş ve göç gibi gelişmeler bazı firmaları olumu etkilerken bazılarını da olumsuz etkilemiştir. Olumsuz etkiler söz konusu olduğunda işletmeler en çok Covid 19 salgını ve çevredeki savaş, çatışma, göç gibi olgulardan ve enerji piyasasındaki gelişmelerden olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bu olumsuz gelişmelere karşı firmaların çoğu yatırım ve büyüme planlarını ertelemiştir. İşletmelerin çoğunluğu bir yandan üretimi daraltırken bir yandan dış pazarlara daha fazla odaklanmayı bir krize cevap verme metodu olarak benimsemiştir. Bazı firmalar ise kendi içlerinde enerji tasarrufuna yönelmiştir.

Konya’daki işletmelerin tedarik zincirindeki sözü edilen bozulmalara hızlı tepki vermiş oldukları gözlemlenmiştir. İşletmeler tedarik noktalarını çeşitlendirerek fiyat alternatiflerini arttırmışlardır. Özellikle bu dönemde müşterileri ile sıkça bir araya gelerek sipariş planlarını yenileyebilmişlerdir. İşletmeler öncelikli olarak hammadde ve yardımcı madde tedariklerini de bu planlamalara göre yapmışlardır. Hammadde planlamasının yanında hammadde tedarikçileri ile yaptıkları toplantıların desteği ile söz konusu dönemde hammadde alım fiyatlarını belirli aralıklarda tutmayı başarmışlardır. Ayrıca tedarik zincirinde müşterilerin çoğunluğu tedarik için verilen sürelerini uzatmışlardır. Bu dönemde Konya’da işletmelerin çoğunluğu tedarik zincirindeki paydaşlar ile toplantılar yaparak zincirdeki iş paylaşımlarını düzenlemişlerdir.

Konya’daki işletmeleri Covid 19 salgını döneminde tedarik zincirindeki bozulmalara oldukça hızlı tepki vermişler, tedarik zincirindeki paydaşlar ile iş paylaşımı ve yeniden planlamalar yaparak hammadde ve yardımcı madde tedariklerini de başarılı bir şekilde optimize edebilmişlerdir.

*Deri
ayakkabıda
en fazla
pay
abiye
çeşidine
ait...*

AYAKKABI SEKTÖRÜ

GENEL BAKIŞ

Ayakkabı; çorap dışında ayağa giyilen, iskarpin, bot, çizme gibi türleri bulunan bir giysi olarak tanımlanabilir. Cinsiyet, yaş ve kullanım alanlarına göre sınıflandırılabilen ayakkabılar, yüzünün tabana tutturuluş şekli, topuk yüksekliği, taban uzunluğu gibi kriterlere göre de sınıflandırılabilir.

Sektör sınıflandırmalara göre imalat sanayi, deri ve deri ürünleri sanayinin alt ayırımında yer alan sektör ürünlerini; terlikler, botlar (sanayi, güvenlik, askeri), çocuk ayakkabıları, erkek ayakkabıları, kadın ve spor ayakkabıları olarak gruplandırmak mümkün.

Ayakkabı üretiminde; geleneksel ve enjeksiyon yöntemi olmak üzere iki ayrı üretim yolu izleniyor.

Geleneksel yöntemde, ayakkabının üretimi; sayanın kesimi, dikimi ve taban montajı ile gerçekleştiriliyor. Üretimin aşamalarında basit aletler ya da makineler, kesim için hidrolik presler kullanılıyor. Bu preslerle saya iç astarı, fort pense, bombe ve taban köselesi kesilebiliyor.

Enjeksiyon yöntemiyle üretimde ise ayakkabı tabanı sayısı ile birlikte oluşturuluyor. Bu yöntem daha az maliyetli olduğu için genelde daha ekonomik ayakkabı pazarlarına yönelik üretimde kullanılıyor.

Son yıllarda makineleşme oranı giderek yaygınlaşsa da ayakkabıcılık sektörü en modern üretimlerde dahi kesim, dikim, montaj, kalite kontrol, üretim planlama ve malzeme test aşamalarında insan gücüne dayalı niteliğini muhafaza etmektedir.

Ayakkabıcılık sektöründe usta-çırak ilişkisine dayalı geleneksel yapıdan, modern teknoloji kullanımına uzanan bir üretimle Konya, ağırlıklı olarak, erkek ve kadın ayakkabıları ve iş güvenliğinde kullanılan ayakkabı üretiminde de Türkiye için önemli bir merkezdir.

Tablo 1: Ayakkabı Sektöründe İşletmelerin Kullandıkları Teknolojiye Göre Dağılımı

Üretim Tekniği	Sektördeki Payı
Klasik üretim tekniği	% 15
Yarı makineleşmiş işletmeler	% 40 Sanayi hüviyeti kazanmış işletmeler % 30 Düşük düzeyde makineleşme nedeniyle atölye özelliğinde işletmeler
Makineleşmiş işletmeler	% 15

Covid 19 salgını bazı ülkelerde üretimi sınırlandırmış olsa da, 2021'de küresel ayakkabı üretimi %8,6 artarak 22 milyar çifti aştı. Bununla birlikte, üretim hala salgın öncesi seviyenin 2 milyar çift altındadır.

Yaşanan salgın ayakkabı imalatının coğrafi yoğunlaşma eğilimini kesintiye uğratmadı. Asya kıtası şu anda dünya ayakkabı üretiminin %88'inden fazlasını oluşturuyor, bu da daha önceki yıllara göre %0,5 puanlık bir artışın ifadesidir.

Tam tersi yönde hareket eden Avrupa'nın payı Afrika'da olduğu gibi %3'ün altına düştü. Güney Amerika payını biraz artırdı ve Asya dışındaki ana üretim yeri olarak yerini belirledi.

Çin, dünya ayakkabı ihracatçıları arasında çok geniş bir farkla başı çekiyor, ancak on yıldan fazla bir süredir yavaş yavaş pazar kaybediyor. Diğer Asya ülkeleri de ayakkabı sektöründe son on yılda öne çıkmıştır. Bu kapsamda en büyük başarı öyküsü olarak Vietnam, şu anda dünya ihracatının kabaca %10'unu temsil ediyor ve ihracatçı ülkeler sıralamasında 2. sırada yer alıyor.

Son yıllarda Türkiye de önemli bir ilerleme kaydetti ve 2017'deki 8. sıradan 2021 sonunda 4. sıraya yükseldi ve 3. sıra da ulaşılabilir hedef olarak görülmekte. Halen Almanya, Belçika, İtalya ve Hollanda'nın önünde Avrupa'nın en büyük ayakkabı ihracatçısı ülkelerinden birisi olma konumunu muhafaza etmektedir.

TÜRKİYE'DE AYAKKABI SEKTÖRÜ

Dünya ekonomisinde son dönemlerde kendini hissettiren küreselleşme eğilimi, kentsel ekonomilerin global ekonomide ağırlığını daha da arttırdı. Bu bağlamda yerel ekonomiler, fiziki, sosyal ve kurumsal altyapılarını geliştirerek, küresel rekabeti içerisinde geliştirdikleri strateji ve politikalar sayesinde, içinde bulundukları ülkelerin gelişme performansını da etkilediler. Bu dönüşüm kapsamında ayakkabı sektörü de değişime ayak uydurabilen bir sektör oldu.

Ülkemizde, daha önceleri bir zanaat alanı olan ayakkabı üretimi, 1950'ler sonrası küçük işletmelerden oluşan bir sanayi niteliği kazandı. 1960'larda sanayi yapısı değişmeden devam eden ayakkabı sektöründe, 1980'li yıllardan itibaren ticaretin serbestleşmesi, hem üretimde gerekli olan girdilere hem de üretim makinelerine erişimi kolaylaştırarak ayakkabı sanayinin gelişmesini tetikledi. Sektörde makine parkının artış göstermesiyle sektörün % 15'i sanayileşmesini tamamladı. Bu kapsamda, özel sektör tarafından yapılan ve oldukça yüksek sayılabilecek makine parkuru yatırımları ayakkabı sektörünün sanayileşme yolunda ciddi yol almasını sağladı.

1990'lı yıllarda Rusya pazarının serbest ticarete açılması ile birlikte Türkiye'de ayakkabı sanayi çok ciddi anlamda büyüdü ve Türkiye ekonomisi için önemli bir üretim sektörü haline geldi. Bugün, 30.000 işletmesi ve yaklaşık 300.000 çalışanı ile Türkiye ayakkabı sektörü, 35 ayrı sektörle de girdi- çıktı ilişkisine sahip. Sektörün Türkiye ekonomisine katkısı ise yıllık 7,9 milyar ABD doları değerinde.

Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği'nin (TASD) verilerine göre; sektörde 30.000 civarında olan işletmelerin % 75'i KOBİ statüsünde üretim yaparken % 25'i endüstriyel üretime devam ediyor ve 20.000'i sanayileşmiş işletmelerde, 280.000'i ise ülke genelinde olmak üzere yaklaşık 300.000 kişi istihdam ediliyor.

Konya için önemli görülen ayakkabı sanayindeki ürünlerin önemlileri aşağıda verilmektedir.

Şekil 1: Türkiye’de Su Geçirmez Ayakkabı, Bot, vb. Tabanı ve Sayası Kauçuk veya Plastik (Koruyucu Metal Burunlu Olanlar Hariç)

Kaynak: TÜİK

Su geçirmez ayakkabı ve bot türünde yapılan üretim iç pazarın ve özellikle yakın ülkelere yapılan ihracat nedeniyle 7 milyon çift seviyesini 2016 yılından bu yana korumuştur.

Şekil 2: Ayakkabı, Bot, vb. Tabanı ve Sayası Kauçuk veya Plastik (Su Geçirmez Ayakkabılar veya Spor Ayakkabılar Hariç)

Kaynak: TÜİK

Ayakkabı ve bot türünde olan, tabanı ve sayası kauçuk ya da plastik olan ürünler 100 milyon çift düzeyindeki üretimi koruyarak geliştirmiştir. Halen 110 milyon düzeyini aşarak istikrarlı bir üretim gerçekleştirmektedir.

Şekil 3: Ayakkabı, Bot, vb. Sayası Deri Olan (Spor Ayakkabılar, Koruyucu Metal Burunlu Ayakkabılar ve Çeşitli Özel Ayakkabılar Hariç)

Kaynak: TÜİK

Ayakkabı ve bot türünde ve sayısı deri olan ürünler artan bir talep karşısında son 6 yıl içerisinde %35'in üzerinden üretimde artışa ulaşılmış ve 100 milyon çift/yıl seviyesine gelmiştir.

Şekil 4: Ayakkabı, Bot, Terlik, vb. Sayası Tekstil Malzemesinden Olanlar (Spor Ayakkabıları Hariç)

Kaynak: TÜİK

Ayakkabı, bot ve tekstil türünde ve sayısı tekstil malzemesi olan ürünler yılda 110 milyon çift/yıl üretim seviyesi koruyarak gelişmektedir.

SEKTÖRÜN DIŞ TİCARET YAPISI

2021 yılında Türkiye'den ayakkabı ihraç edilen başlıca ölkeler arasında Rusya Federasyonu, Irak, Almanya, İspanya ve Romanya yer almaktadır. 2021 yılında söz konusu bu beş ölkeye 341,2 milyon ABD dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

2022 yılında Fasıl 64 ürünlerinde Türkiye'den gerçekleştirilen ihracat miktarı önceki yıllara oranla artmıştır. 2021 yılına kıyasla 2022 yılında yapılan ihracat yaklaşık %21 oranında artış göstermiştir.

İsrail, Hollanda, İtalya ve İngiltere diğer önemli ihraç pazarlarıdır. Ülke bazında ihraç pazarlarında çeşitlenme

olmakla birlikte ayakkabı ihracatının daha çok komşu ve çevre ölkelere yapıldığı görölmektedir. Türkiye'de ayakkabı sektörünün özellikle İspanya, Portekiz gibi Avrupalı üreticilerle rekabet edebilecek büyük bir arz potansiyeli vardır. Özellikle bu Avrupalı ayakkabı üreticisi ölkelerle rekabet edilebilmesi için sektörde yer alan firmaların ürünlerinin tanıtımının etkin olarak yapılması gerekmektedir. Türk ayakkabı firmaları yeni pazar arayışlarını sürdürmekte, var oldukları pazarlarda pazar paylarını artırmaya çalışmaktadırlar; özellikle Batı Avrupa ölkelerine ihracat imkânlarını arttırılması için markalaşma, yeni modeller geliştirme ve inovasyona dayalı üretimlerin geliştirilmesi desteklenmelidir.

Tablo 2: Genel Ticaret Sistemi'ne Göre Türkiye'nin Fası 64 Bazında Dış Ticaret Verileri

Kaynak: TUIK, 2022

Fası 64 Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	İhracat (\$)	İthalat (\$)
2019	958.237.938	539.194.953
2020	829.418.182	498.033.231
2021	1.081.828.872	587.849.383
2022	1.310.741.795	962.050.949

Sektörde **sanayileşmiş** **işletmeler** daha büyük ağırlığa sahip...

NEDEN KONYA?

Konya'da ayakkabı sektörü köklü bir geçmişe sahip. Üretim aşamasında belli bir uzmanlaşma gerektiren ayakkabı sektöründe, bu konudaki üreticilerinin coğrafi bir kümelenme içerisinde olması çeşitli altyapı ve iş birliği avantajlarını da beraberinde getiriyor.

Konya'da, sektördeki yapı içerisinde "ayakkabı tabanı" gibi önemli parçaların üretiminin yanı sıra, İstanbul ve Ankara gibi diğer şehirlere ya da yurt dışında bulunan marka firmalara da üretim yapılıyor.

2020-2021 öğrenim dönemine Mesleki ve Teknik Ortaöğretim alanında eğitim veren kurumlarda 13.953 kişi mezun olmuş ve bunun 6.780'i erkek olup, bu alanda Türkiye'de mezun olan öğrenciler içindeki oranı %2,7'dir (Millî Eğitim İstatistikleri-Örgün Eğitim, 2022). Konya'da mevcut meslek liselerinin fazlalığı ve bu konumu, şehirde birçok üniversite ve teknik eğitim fakültesinin bulunması sektörün ihtiyaç duyduğu eleman ihtiyacını karşılama açısından olumlu faktörlerden sadece birkaçı. Bunun yanında, Konya'da, birçok meslek edindirme kursu da bulunuyor.

Lojistiğin ayrı önem kazandığı sektörde; yeni ve duble karayolları ile bağlanan kavşak niteliğinde olması, yüksek hızlı tren imkanı, uluslararası havaalanının ve Batı Anadolu'yu Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan demiryolunun bulunması, ülkemizin ilk lojistik merkez projesine sahip olmasının yanı sıra Konya - Mersin Limanı arasında ulaşım ve yük taşımada kolaylık sağlayacak hızlı demiryolu projesinin yakın zamanda hayata geçirilecek olması gibi özellikler ayakkabı sektöründe tüm Türkiye 'de Konya'yı bir adım öne taşıyor.

Konya mevcut yapısı ve potansiyel ihracat kapasitesi ile Türkiye'nin parlayan yıldızıdır. Sanayi ve doğal kaynak yönetimi ile artan ihracat rakamları önemli gösterge'dir.

Tablo 3: Konya Tüm Fasıllarda Yıllık İhracat ve Seçilmiş Ülkelere Dağılımı (bin ABD doları)

Kaynak: TUIK, 2022.

Ülkeler	2019	2020	2021	2022
Irak	264.506	240.752	244.984	291.519
Almanya	135.129	145.931	214.509	242.428
Rusya Federasyonu	59.216	84.703	118.344	228.787
ABD	73.803	181.959	304.236	188.891
İtalya	80.913	63.888	93.189	114.684
Polonya	46.070	50.782	83.212	103.522
İsrail	57.649	51.248	78.210	87.209
Romanya	30.390	34.488	67.277	87.113
Mısır	40.368	51.390	83.562	85.497
Cezayir	57.649	46.430	51.559	84.613
Hollanda	26.287	34.801	53.633	77.580
Özbekistan	35.311	41.072	93.921	74.329
Birleşik Krallık	40.368	45.148	67.066	74.059
BAE	27.170	30.728	50.817	68.101
İran	52.370	49.734	56.524	61.129
Toplam Konya	1.991.692	2.157.553	3.003.842	3.277.252

Konya ilinin yıllık ihracat rakamları, özellikle Covid-19 salgını dönemi olan 2020-2021 yıllarında gözle görülür ölçüde artarak gelişmiştir. Dünyanın farklı kıtalarındaki ülkelere yapılan ihracat değerleri ekonominin gelişmesi ve uluslararası niteliğinin artması konusunu da ön plana çıkarmaktadır. Konya'nın 2022 yılında en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında Irak, Almanya, Rusya Federasyonu ve ABD vardır. 2021 yılında en çok ihracat yapılan ülke ABD iken 2022 yılında en çok ihracat Irak'a yapılmıştır.

KONYA'DA AYAKKABI SEKTÖRÜ

Konya ayakkabıcılık sanayiini yarı makineleşmiş olarak kabul etmek mümkün. Bunun yanında, bazı ayakkabı üretim makinelerinin imalatı da Konya'da gerçekleştiriliyor. Üretimde kullanılan tabanlar tamamen Konya'dan temin ediliyorken deri ve sarf malzemesi ihtiyacı Konya dışından, kısmen de yurt dışından karşılanıyor. Değişen moda ve maliyet sebeplerinden dolayı ayakkabı yüzlük malzemesi olan "saya" ise bitmiş haliyle ithal edilebiliyor.

Üretim kapasitesi açısından İstanbul ve İzmir' i takip eden Konya'da, ayakkabıcılık sektöründe faaliyet gösteren ayakkabı üreticileri, sayacılar, toptancılar ve çeşitli yan sanayi işletmelerinin bir arada olduğu AYKENT sanayi sitesi bulunuyor.

Konya'daki ayakkabı imalatı sektöründe faaliyet gösteren firma sayıları, istihdam ve üretim kapasiteleri TOBB kayıtları esas alınarak Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Konya’da Ayakkabıcılık Sektörü

Kaynak: TOBB Veri Tabanı, 2022

Üretim Kodu	Üretim	Kayıtlı Üretici	Çalışan Sayısı	Üretim Kapasitesi (Çift)
15.20.11	Su geçirmez ayakkabı, bot vb., tabanı ve sayası kauçuk veya plastik olanlar (koruyucu metal burunlu olanlar hariç)	2	143	*
15.20.12	Ayakkabı, bot vb., tabanı ve sayası kauçuk veya plastik olanlar (su geçirmez ayakkabılar veya spor ayakkabılar hariç)	3	95	*
15.20.13	Ayakkabı, bot vb., sayası deri olan (spor ayakkabılar, koruyucu metal burunlu ayakkabılar ve çeşitli özel ayakkabılar hariç)	74	989	10.779.394
15.20.14	Ayakkabı, bot, terlik vb., sayası tekstil malzemesinden olanlar (spor ayakkabılar hariç)	2	12	*
15.20.21	Spor ayakkabılar, tenis, basketbol, jimnastik, antrenman vb. için	2	93	*
15.02.31	Ayakkabı, bot vb. (koruyucu metal burunlu olanlar)	74	8	*
15.20.40	Deri ayakkabıların parçaları; çıkarılabilir taban astarı, topuk yastığı ve benzeri ürünler; kısa ve uzun tozluklar ile bunların parçaları	1	156	5.038.830
	Genel Toplam	101	1.488	

* Kayıtlı üretici sayısı 3 ve daha az ise üretim kapasitesi bilgileri verilmemektedir.

Konya’da ayakkabıcılık ürünleri üreten yaklaşık 101 işletme bulunuyor. Bu işletmelerde 1.488 kişi çalışıyor. Öte yandan, “spor ayakkabılar, koruyucu metal burunlu ayakkabılar ve çeşitli özel ayakkabılar hariç” olmak üzere sayası deri olan ayakkabı, bot vb. üreten 74 işletme toplam 10.779.394 çift üretim kapasitesi ve 989 çalışanı ile sektörün lokomotifidir.

KONYA AYAKKABI SEKTÖRÜNDE DİŞ TİCARET

Konya ayakkabı sektörü dış ticaretine bakıldığında, yıllar itibariyle ihracatın artış gösterdiği ve zaman içinde ithalatı yakaladığı görülüyor.

Tablo 5: Özel Ticaret Sistemine Göre Konya'nın Fasil Düzeyinde Dış Ticaret Verileri

Kaynak: TÜİK, 2022

Fasıl 64- Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	Konya'nın İhracatı (\$)	Konya'nın İthalatı (\$)
2019	22.185.751	16.321
2020	23.180.389	267.135
2021	25.865.514	326.492
2022	30.265.112	463.142

Son dört yıl içerisinde Konya'dan ayakkabı ürünleri ihracatının gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir. Yıllar itibariyle ihracatı artmakta olun ayakkabı sektörünün toplam ihracattaki payı %1 olarak değişmemiştir.

Tablo 6: Konya'dan Ayakkabı İhracatının Gelişimi (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, 2022

	2019	2020	2021	2022
Konya (fasıl 64)	22.186	23.180	25.866	30.265
Konya (toplam)	1.991.692	2.167.552	3.003.842	3.277.252
Payı (%)	%1	%1	%1	%1

AYAKKABICILIK SEKTÖRÜNDE YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARI

Ülkemizde uygulanan yatırım teşvik sistemleri şöyle;

• **Genel Teşvik Uygulamaları:** Teşvik edilmeyecek veya teşviki için aranan şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında destekleniyor. Genel Teşvik Uygulamalarında Konya için gerekli asgari yatırım tutarı 3.000.000 TL'dir.

• **Bölgesel Teşvik Uygulamaları:** Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit ediliyor, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaşıyor. 2. Yatırım bölgesinde yer alan Konya için Bölgesel Teşvik Uygulamalarında asgari yatırım tutarı 1.000.000 TL'dir.

• **Öncelikli Yatırımların Teşviki:** Ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, tespit edilen alanlarda yapılacak olan yatırımlar, öncelikli yatırımlar olarak belirlenirken, bu yatırımlara 1. 2. 3. ve 4. Bölgelerde gerçekleştirilmiş olsalar dahi 5. Bölgede uygulanan destekler sağlanıyor.

• **Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki:**

Raporda ele alınan tarım makineleri, büyük ölçekli yatırımların teşviki için belirlenen sektörler arasında yer alıyor. Asgari sabit yatırım tutarı ise 50 milyon TL.

• **Stratejik Yatırımların Teşviki:**

İthalat bağımlılığı yüksek olan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında destekleniyor.

Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların sağlaması gereken kriterlerse şu şekilde;

• Asgari sabit yatırım tutarının 50 milyon TL olması,

• Yatırım konusu ürünle ilgili yurt içi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması,

• Yatırımla sağlanan katma değer asgari % 40 olması (rafineri ve petrokimya yatırımlarında bu şart aranmıyor)

• Üretilen ürünle ilgili toplam ithalat değerinin son 1 yıl itibarıyla en az 50 milyon ABD doları olması.

• Bu uygulamalar çerçevesinde yatırımlara sağlanan destek unsurları;

Ülkemizde uygulanan Bölgesel Teşvik Sistemi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 7: Türkiye’de Uygulanan Bölgesel Teşvik Sistemi**Kaynak: MEVKA Yatırım Teşvik Sistemi Rehberi, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022**

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			1	2	3	4	5	6
KDV İstisnası			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Yatırım Yeri Tahsisi			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Faiz veya Kar Payı Desteği			Yok	Yok	TL:3 puan Döviz:1 puan	TL:4 puan Döviz:1 puan	TL:5 puan Döviz:2 puan	TL:7 puan Döviz:2 puan
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB İçi	20	25	30	40	50	55
	İndirim Oranı (%)	OSB Dışı	50	55	60	70	80	90
		OSB İçi	55	60	70	89	90	95
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi (yıl)	OSB Dışı	2	3	5	6	7	10
		OSB İçi	3	5	6	7	10	12
	Yatırıma Katkı Oranı (%)*	OSB Dışı	10	15	20	25	35	Sınır yok
		OSB İçi	15	20	25	35	Sınır yok	Sınır yok

Not: İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37)düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için; Bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde %100 olmak üzere teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.

İmalat sanayii ile turizmeye yönelik yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki inşaat işlerine ilişkin mal teslimleri ve hizmet ifaları 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

*Teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaat aşamasında talep edilmesi halinde vergi indiriminden yararlanılmamak kaydıyla sigorta primi işveren hissesi desteği oranları vergi indirimine ilişkin yatırıma katkı oranlarının yarısı kadar artırılarak uygulanır. Buna ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

Konya’da yapılacak yatırımlara ilişkin istisnalar şunlardır:

1- OSB’de olması durumunda veya aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilen ve ortak faaliyet gösterilen alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından bir alt bölge olan **3. Bölge** desteklerinden faydalanır.

2- İlçe bazlı teşvik sitemi ile bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında, Konya’nın Ahırılı, Altınekin, Bozkır, Çeltik, Derbent, Derebucak, Doğanhisar, Emirgazi, Güneysınır, Hadım, Halkapınar, Hüyük, Kadınhanı, Kulu, Sarayönü, Taşkent, Tuzlukçu, Yalılıyük ve Yunak ilçelerinde gerçekleştirilecek yatırımlar, **3. bölge** desteklerinden yararlanır. Söz konusu ilçelerin organize sanayi bölgelerinde veya endüstri bölgelerinde gerçekleştirilecek yatırımlar ise **4. bölge** desteklerinden yararlanır.

3- Öncelikli yatırım konularından olması durumunda **5.bölge** desteklerinden faydalanır.

4- OECD teknoloji yoğunluk tanımına göre **orta-yüksek teknolojili** sanayi sınıfında yer alan ürünlerin (Sayfa 28) üretimine yönelik yatırımlar, **4. bölgede** uygulanan bölgesel desteklerden yararlanır. Bu yatırımlarda asgari sabit yatırım tutarı Konya için 3 milyon TL’dir.

Konya için uygulanan yatırım destek uygulamalarının içerikleri şöyle:

KDV İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşmaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamında yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsis: Teşvik belgesi düzenlenmiş yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

KDV İadesi: Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki stratejik yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV’nin iade edilmesidir.

Tablo 8: Konya Yatırım Destek Sistemi

Kaynak: MEVKA 2022 Yatırım Teşvik Sistemi Rehberi, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

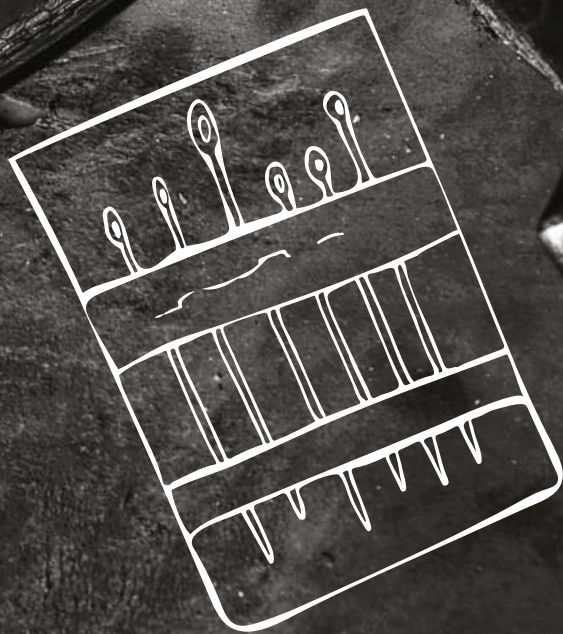
DESTEK UNSURU		BÖLGESEL		ÖNCELİKLİ
		OSB DIŞI	OSB İÇİ	
KDV İstisnası		Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti		Var	Var	Var
Faiz ve Kar Payı Desteği		Yok	Yok	TL: 5 Puan Döviz: 2 Puan
Yatırım Yeri Tahsisi		Var	Var	Var
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	20	25	40
	İndirim Oranı (%)	55	60	80
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ	Destek Süresi (Yıl)	3	5	7
	Yatırıma Katkı Oranı (%)	15	20	35

Not: İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37)düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için; Bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde %100 olmak üzere teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.

İmalat sanayii ile turizme yönelik yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki inşaat işlerine ilişkin mal teslimleri ve hizmet ifaları 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Ayakkabı
sektörü
Konya'da
köklü bir
geçmişe
sahip...

Tablo 9: Konya’da Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler Ve Asgari Sabit Yatırım Tutarları*

Kaynak: MEVKA Yatırım Teşvik Sistemi Rehberi, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

Sektör Kodu	US-97 Kodu	Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	2. Bölge Asgari Sabit Yatırım Tutarı
1	0121	Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları (dipnotlarda belirtilen asgari kapasite şartlarına uymayan yatırımlar hariç)	3 Milyon TL
2	0500.0.04	Su ürünleri yetiştiriciliği (balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	3 Milyon TL
3	15	Gıda ürünleri ve içecek imalatı (dip not 5’te belirtilen yatırım konuları hariç)	3 Milyon TL
4	17	Tekstil ürünleri imalatı (dip not 8’de belirtilen şartları sağlamayan iplik ve dokuma yatırımları hariç)	Tekstilin aprelenmesi konusunda komple yeni yatırım için 10 Milyon TL **
			Modernizasyon cinsindeki kısa elyaf iplikçiliği ve diğer elyaf iplikçiliği yatırım konularında 3 Milyon TL
5	18	Giyim eşyası imalatı	3 Milyon TL
8	1912 veya 1920	Bavul, el çantası, saraciye, ayakkabı vb. imalatı	3 Milyon TL
9	20	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı	3 Milyon TL
10	21	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	10 Milyon TL
11	24	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı ***	3 Milyon TL
24	2695.1	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı	3 Milyon TL
27	2720, 273, 2710.8.02	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi	3 Milyon TL
28	28	Metal Eşya	3 Milyon TL
30	29	Makine ve teçhizat imalatı ***	3 Milyon TL
32	30	Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı	3 Milyon TL
33	31	Elektrikli makine ve cihazları imalatı ***	3 Milyon TL
34	32	Radio, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı	3 Milyon TL
35	33	Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı****	3 Milyon TL

36	34	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi*****	3 Milyon TL
38	3591 ve 3592	Motosiklet ve bisiklet üretimi ***	3 Milyon TL
39	361, 3692, 3693, 3694, 3699.3.0205, 3699.3.18	Mobilya imalatı (sadece metal ve plastikten imal edilenler hariç), müzik aletleri imalatı, spor malzemeleri imalatı, oyun ve oyuncak imalatı, kalem imalatı ile çocuk arabaları ve pusetler ile bunların aksam ve parçaları imalatı	3 Milyon TL
41	5510.1.01, 5510.2.01, 5510.3.02, 5510.5.02, 4.05.5510	Oteller	3 Yıldız Üzeri
42	1.03.5510	Öğrenci Yurdu	100 öğrenci
43	6302.0.01	Soğuk hava deposu hizmetleri	1.000 m2
44	6302.0.03	Lisanslı depoculuk ****	3 Milyon TL
45	80 (809 hariç)	Eğitim hizmetleri (okul öncesi eğitim hizmetleri dahil, yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç) ****	3 Milyon TL
46	8511.0.01-05, 8511.0.99, 8531.0.01-03	Hastane Yatırımı	Hastane: 3 Milyon TL
	8511.0.01-05, 8511.0.99, 8531.0.01-03	Huzurevi	Huzurevi: 100 kişi
48	37	Atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri	3 Milyon TL
49	4020.0.01	Kömür gazı üretimi (sentez gazı)	50 Milyon TL
50		Seracılık	20 dekar

*Karar EK-2'den hazırlanmıştır

** Tekstilin aprelenmesi konusunda komple yeni yatırım için 10 Milyon TL, tevsî yatırım için 5 Milyon TL ve diğer yatırım cinsleri için 3 Milyon TL'dir.

*** Orta-Yüksek Teknolojili yatırım konuları olup, Konya'da yapılacak yatırımlar 4. bölge desteklerinden faydalanacaktır.

**** Öncelikli yatırım konuları olup, Konya'da yapılacak yatırımlar 5. bölge desteklerinden faydalanacaktır.

*****Motorlu kara taşıtları ana sanayinde gerçekleştirilecek asgari 300 milyon TL tutarındaki yatırımlar ve asgari 75 milyon TL tutarındaki motor yatırımları ile asgari 20 milyon TL tutarındaki motor aksamaları, aktarma organları/aksamları ve otomotiv elektroniğine yönelik yatırımlar Öncelikli yatırım konuları olup, Konya'da yapılacak yatırımlar 5. bölge desteklerinden faydalanacaktır.

Derinin tabaklanmasına yönelik yatırımlar sadece organize sanayi bölgelerinde teşvik edilir.

Altıncı Bölge hariç olmak üzere, iplik (yün ipliği, akıllı ve çok fonksiyonlu teknik tekstil hariç) konusunda sadece modernizasyon cinsindeki yatırımlar bölgesel desteklerden yararlanır. Ayrıca, İstanbul ili hariç olmak üzere, 1. ve 2. bölgelerde asgari 2 milyon TL, 3. 4. ve 5. bölgelerde asgari 1 milyon TL ve 6. bölgede asgari 500 bin TL tutarındaki dokuma yatırımları bulunduğu bölgenin bölgesel desteklerinden yararlanır. Söz konusu tutarların altında kalan yatırımlar genel teşvik uygulamalarından yararlanır. Bu hüküm daha önceki kararlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri de dahil olmak üzere tamamlama vizesi yapılmamış teşvik belgelerine de uygulanır.

5incibölgeillerindegerçekleştirilecek komple yeni cinsindeki iplik, dokuma ve apreleme konularında her üç yatırım konusunu içeren entegre yatırımlardan, iplik ve dokuma kapasitesinin apreleme kapasitesini aşmaması kaydıyla EK-2A ve EK-4'de belirtilen asgari tutarları ayrı ayrı sağlayan, yatırımlar. İstanbul ili hariç olmak üzere, kenevir, keten, jüt vb. kabuk liflerin elyaf haline getirilmesi yatırımı ile entegre iplik yatırımları bulunduğu bölgedeki bölgesel yatırım teşviklerinden yararlanır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın verilerine göre, Konya ilinde 2019-2022 yılları arasında ayakkabıcılık sektörüne yönelik olarak verilen 5 teşvik belgesi ile 78 milyon TL tutarında sabit yatırımın gerçekleşmesi ve toplam 87 kişinin istihdamını sağlayacak yeni yatırımlar söz konusu olmuştur.

Tablo 10: Türkiye ve Konya İlinde Teşvik Belgesi- Ayakkabıcılık Yatırımları
Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,2022

Yıllar		Belge (Sayı)	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2019	Konya	-	-	-
	Türkiye	29	839	1,638
	Konya/Türkiye	0%	0%	0%
2020	Konya	1	3	20
	Türkiye	51	817	1,927
	Konya/Türkiye	2%	0%	1%
2021	Konya	2	52	50
	Türkiye	77	1.036	3,023
	Konya/Türkiye	3%	5%	2%
2022	Konya	2	23	17
	Türkiye	91	1.389	4.193
	Konya/Türkiye	2%	2%	0,004%

YATIRIM İÇİN KONYA ÇÜNKÜ

...

Konya ayakkabı sektöründe üretimde bulunan firmaların çoğu küçük işletmelerden, bir kısmı ise orta ölçekli işletmelerden oluşuyor. İşletme ölçeğinin küçük seviyelerde olması söz konusu işletmelere farklı talepleri karşılayabilme esnekliği sağlıyor.

Konya'da işletmeler, kendi faaliyetleri dışında çeşitli markalar için de üretim yapıyor, bu durum işletmeleri belirli üretim standartlarını yakalamaya zorlarken, üretim kalitesini de artırıyor.

Ayakkabı üretiminde hammadde ve yardımcı madde ihtiyacının karşılanması noktasında yan sanayinin de ayrı bir önemi var. Önemli yan sanayilerden biri olan "taban üretimi" Konya'nın öne çıktığı alanlardan biri.

Ayakkabı imalatçıları taban ihtiyaçlarını Konya'dan karşılayabilirken, taban üretiminde tevsi yatırımlar için alınan yatırım teşvik belgeleri taban sanayiinde kalitenin yükselmesine de olanak sağlıyor.

Konya'da, artış trendi izleyen ayakkabı ihracatında pazar çeşitlendirilmesinde de başarı söz konusu. Türkiye'nin Rusya Federasyonu, Peru, Meksika, Suudi Arabistan, İsrail gibi diğer büyük ithalatçı pazarlara olan yakınlığı, İstanbul ve Mersin Limanları üzerinden ihracat gerçekleştiren Konya'nın sektör ihracatı açısından sahip olduğu önemli avantajlar.

Konya Tekstil Sektörünün Dünü, Bugünü Ve Yarını

TEKSTİL SEKTÖRÜ

GENEL BAKIŞ

Tekstil, dokuma ve örme kumaş anlamına gelen, aynı zamanda giyilebilen her şey, bazı dekorasyon ürünleri ve her çeşit aksesuarları da içine alan bir imalat sektörü olarak tanımlanabilir.

Türkiye'nin en çok istihdam sağlayan ve en fazla ihracat yaptığı sektör olan tekstil sektörü hazır giyim alt sektörü ile birlikte ülke sathına yayılmış haldedir.

Türkiye, 2021 yılı dünya tekstil ihracatından aldığı %4,25'lik pay ile ülke bazlı sıralamada 4'üncü, dünya hazır giyim ihracatından aldığı %3,7'lik pay ile 6'ncı büyük ihracatçı konumundadır.

Uzun bir geçmiş ve deneyime sahip Konya'da tekstil ve hazır giyim sektöründe, % 80'i kadın, % 20'si çocuk ve erkek konfeksiyonu olmak üzere 500'e yakın KOBİ niteliğinde firma faaliyet gösteriyor.

Tekstil sektörü sanayileşme süreci boyunca gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasında önemli rol oynamış, sektörün ihracat içerisindeki payının yüksekliği ve üretim sürecinde yaratılan katma değer yanı sıra, ülkelerin ekonomik gelişmelerinin ve refah düzeylerinin artmasını sağlamıştır.

Şekil 1: Türkiye'nin Tekstil ve Hazır Giyim İhracatı

Kaynak: Ticaret Merkezi (ITC), TradeMap

Tekstil sektörünün tüm ülkelerde tüketimin temel ürününü oluşturması, yeni girişimcilerin küçük sermayeler ile bu piyasaya girişlerinin kolay oluşu, tekstil ve hazır giyim sektörlerinin sanayileşme sürecinin her döneminde dünya ticareti içerisinde önemli bir yere sahip olmasına neden olmuştur.

Dünya mal ticareti 2018 yılında miktar bazında %2,9 oranında büyüme kaydettikten sonra 2019 yılında ticaret savaşları ve yavaşlayan ekonomik büyümenin etkisiyle %0,1 oranında düşmüştür. Dünya ticaret hacmi, değer bazında, hali hazırda 2019'da bir önceki yıla göre %2,9 azalarak 38,1 trilyon ABD

dolarına gerilemiş ve bu dönemde küresel ihracatın 18,9 trilyon ABD doları, ithalatın ise 19,2 trilyon ABD doları seviyesinde olduğu hesaplanmıştır. Ekim 2020 tarihli Dünya Ticaret Örgütü raporuna göre mal ticaretindeki en sert daralmanın %21 ile Avrupa ve %20 ile Kuzey Amerika'da gerçekleştiği belirtilirken, bu oranın Asya bölgesinde %7'ye düştüğü belirtilmiştir.

2021 yılında Türkiye'nin hazır giyim, tekstil ve hammaddeleri ihracatı 34,46 milyar ABD doları olup, toplam ülke ihracatının yaklaşık %20'sini oluştururken, 2020 yılına göre aynı ürün grubundaki ihracat yaklaşık 7 milyar ABD doları artmıştır.

Covid-19 salgının başladığı Mart 2020'deki olumsuz beklentinin 2020'nin yaz sonunda azalmasıyla sektör toparlanma sinyalleri vermeye başlamıştır. Sektörün kısa sürede toparlanmasında; ülke genelinde ve Konya'daki firmaların sağlık tekstili alt grubuna yönelecek üretim esnekliğine sahip olmaları gibi faktörlerin etkili olduğu değerlendirilmektedir.

TÜİK veri tabanlarından alınan verilere göre genel ticaret sistemi dış ticaret istatistikleri kapsamında Türkiye'nin tekstil ve giyim eşyası imalatlarında gerçekleştirdiği ihracat rakamları Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1: ISIC REV 4 (2 digit) Bazında Türkiye Tekstil Ürünleri Dış Ticaret Verileri

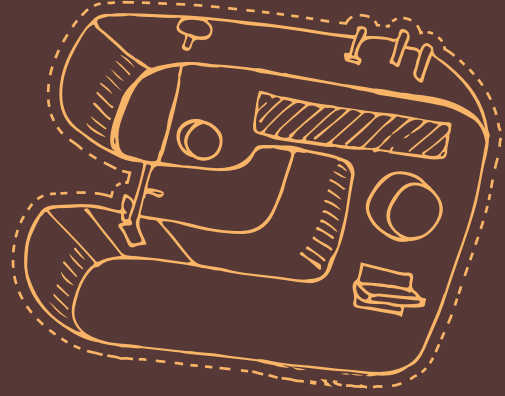
Kaynak: TÜİK, 2022

13- Tekstil Ürünlerinin İmalatı	İhracat (\$)	İthalat (\$)
2019	11.505.824.147	4.609.579.207
2020	11.485.382.288	4.009.330.789
2021	14.802.578.106	4.690.665.575
2022	14.240.120.652	6.031.596.876

Tablo 2: ISIC REV 4 (2 digit) Bazında Türkiye Giyim Eşyası Ürünleri Dış Ticaret Verileri

Kaynak: TÜİK, 2022

14- Giyim Eşyalarının İmalatı	İhracat (\$)	İthalat (\$)
2019	11.505.824.147	4.609.579.207
2020	11.485.382.288	4.009.330.789
2021	14.802.578.106	4.690.665.575
2022	14.240.120.652	6.031.596.876

NEDEN KONYA?

Gümrük Birliği Anlaşması ile AB’de Türk tekstil ürünlerine uygulanan kota ve vergilerin kaldırılması, Konya’da tekstil ve hazır giyim sektöründe ihracatının artmasına olanak sağladı. Konya’da, 2008’li yıllarda tekstil ve hazır giyim sektöründe ortaya çıkan küresel krize ve 2020 yılındaki Covid-19 salgına karşı direnç göstermek için firma birleşmeleri ve üretim yapısının değişimleri hızlanırken aynı dönemlerde birçok firma da öz sermaye ile çalışmaya devam etti. Bu dönemlerden sonra ihracat amaçlı başka firmalara fason çalışma faaliyetlerinin artması imalatçılar için de yeni satış kanallarının doğmasına yol açtı.

*Tekstil
sektöründe
ağırlık
triço ve
kadın
tekstil
ürünlerinde*

...

Halen çok sayıda ürün gurubunda üretimin yapıldığı Konya tekstil ve hazır giyim sektöründe; 2022 yılında giyim eşyası imalatı bir önceki yıla göre geçmiş yıllara göre daha fazla oranda büyüdü. Sektörde üretilen ürün çeşitleri ise tablodaki gibi;

Tablo 3: Konya İli Tekstil Ürün Çeşitleri

	ERKEK GİYİM	BAYAN GİYİM	ÇOCUK ve BEBEK GİYİM
KIŞLIK HAZIR GİYİMLER	Ceket, Palto- Kaban, Kazak, Süveter, Yelek, Gömlek vb. Üst Giyim; Spor -Klasik Pantolon Çeşitleri, Eşofman, Pijama Vb. Alt Giyim	Ceket, Palto- Kaban, Pardösü grubu, Bluz, Gömlek, Yelek vb. Üst Giyim; Pantolon, Eşofman Vb. Alt Giyim	Palto-Kaban, Kazak, Süveter, Yelek, Gömlek Vb. Üst Giyim; Spor -Klasik Pantolon vb. Alt Giyim
MEVSİMLİK HAZIR GİYİM	Takım Elbise, Mont- Yağmurluk, Gömlek, Sweet-shirt, Yelek vb. Üst Giyim; Spor -Klasik Pantolon Çeşitleri vb. Alt Giyim	Takım Elbise, Pardösü, Mont- Yağmurluk, Gömlek, Bluz, Sweet-shirt, Hırka vb. Üst Giyim; Spor -Klasik Pantolon Çeşitleri, Etekler vb. Alt Giyim	
YAZLIK HAZIR GİYİMLER	T-Shirt, Gömlek Vb. Üst Giyim; Pantolon, Short vb. Alt Giyim	T-Shirt, Gömlek Vb. Üst Giyim; Pantolon, Short, Etek vb. Alt Giyim	T-Shirt, Gömlek Vb. Üst Giyim; Pantolon, Short, Etek vb. Alt Giyim
İÇ GİYİM	Külot, Don, Atlet, İçlik vb.	İç Çamaşırı, Gecelik, Atlet, Pijama vb.	İç Çamaşırı, Atlet, Pijama, Zıbın Vb.
DİĞER	Çorap, Şapka, Eldiven, Kaşkol, Mendil, Kravat vb.	Eşarp, Başörtüsü, Şapka, Eldiven, Çorap Çeşitleri vb.	
ÜRETİMİ YAPILAN ANCAK KATEGORİ DIŞINDA KALAN TEKSTİL ÜRÜNLERİ	İş Kıyafetleri Abiye, Özel Gece Kıyafetleri Ev Tekstili (Battaniye, Perde)		

Tablo 4: Konya Tüm Fasıllarda Yıllık İhracat ve Seçilmiş Ülkelere Dağılımı (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, 2022

Ülkeler	2019	2020	2021	2022
Irak	264.506	240.752	244.984	291.519
Almanya	135.129	145.931	214.509	242.428
Rusya Federasyonu	59.216	84.703	118.344	228.787
ABD	73.803	181.959	304.236	188.891
İtalya	80.913	63.888	93.189	114.684
Polonya	46.070	50.782	83.212	103.522
İsrail	57.649	51.248	78.210	87.209
Romanya	30.390	34.488	67.277	87.113
Mısır	40.368	51.390	83.562	85.497
Cezayir	57.649	46.430	51.559	84.613
Hollanda	26.287	34.801	53.633	77.580
Özbekistan	35.311	41.072	93.921	74.329
Birleşik Krallık	40.368	45.148	67.066	74.059
BAE	27.170	30.728	50.817	68.101
İran	52.370	49.734	56.524	61.129
Toplam Konya	1.991.692	2.157.553	3.003.842	3.277.252

Konya ilinin yıllık ihracat rakamları, özellikle Covid-19 salgını dönemi olan 2020-2021 yıllarında gözle görülür ölçüde artarak gelişmiştir. Dünyanın farklı kıtalarındaki ülkelere yapılan ihracat değerleri ekonominin gelişmesi ve uluslararası niteliğinin artması konusunu da ön plana çıkarmaktadır. Konya'nın 2022 yılında en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında Irak, Almanya, Rusya Federasyonu ve ABD vardır. 2021 yılında en çok ihracat yapılan ülke ABD iken 2022 yılında en çok ihracat Irak'a yapılmıştır.

ALT SEKTÖR BAZINDA ÜRETİM GRUPLARI

Erkek Gömlek Üretimi

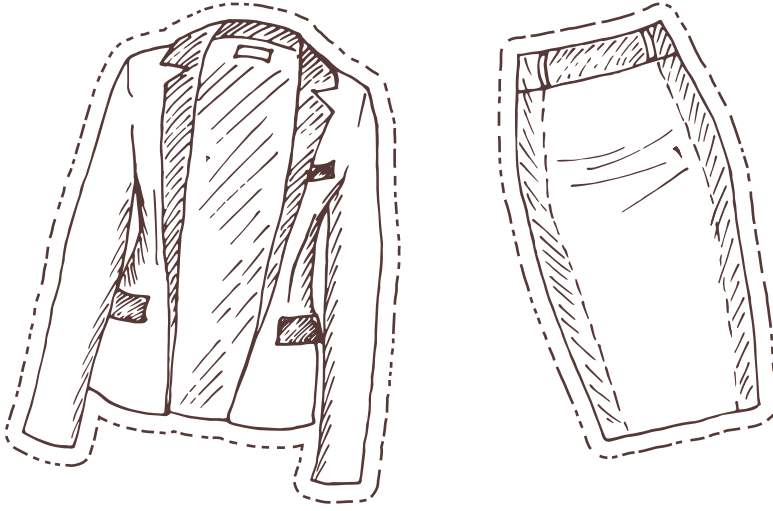
Konya’da, erkek gömlek üretiminde 8 işletme faaliyet gösterirken 1.125 kişiye de istihdam sağlanıyor. Sektörde, sadece örgü, triko ve tığ işi gömlek alanlarında üretim yapan 1 işletme dışında, tüm işletmeler pamuklu gömlek üretiyor. Çalışan sayısı ise, bu alt sektörde faaliyet gösteren işletmelerin orta ölçekli olduğunu ortaya koyuyor.

Tablo 5: Konya İli Erkek Gömlek İmalatçı Profili

Kaynak: TOBB Veri Tabanı, 2022

Üretim Şekli	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı	Kapasite (Adet)	Çalışan/İşletme	Kapasite/Çalışan
Erkek veya erkek çocuklar için gömlek (örgü triko veya tığ işi)	1	18*	18*
Erkekler veya erkek çocuklar için gömlekler, tekstil kumaşından yapılmış (örgü triko veya tığ işi hariç)	7	1.107	123.515	158,14	17.645
Toplam	8	1.125	...		

*Not: 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunun Gizli Verilerle İlgili Maddesi Uyarınca,(*1) istatistiki birim sayısının üçten az olması, (*2) istatistiki birim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde herhangi bir birime ait bilginin o hücrede ki toplam bilginin % 80’den, fazlasını oluşturması, (*3) iki birime ait bilginin % 90’dan fazlasını oluşturması durumunda ilgili hücredeki veri gizli kabul edilerek bilgi verilmemektedir.

Kadın Gömlek  retimi

Konya'da, kadın gömlek, bluz ya da gömlek-bluz üretiminde 10 işletme faaliyet gösteriyor. I letme başına ortalama 127 i inin çalışıyor olması işletmelerin orta ölçekte olduğunu gösteriyor.

Tablo 6: Konya İli adın Gömlek İmalatçı Profili

Kaynak: TOBB Veri Tabanı, 2022

Üretim �ekli	İşletme Sayısı	�alı�an Sayısı	Kapasite (Adet)	�alı�an/İşletme	Kapasite/�alı�an
Kadın veya kız çocukları için bluz, gömlek veya gömlek bluzlar (�rg� triko veya ti� içi)	2	23	*	11,50	*
Kadın veya kız çocukları için bluz, gömlek veya gömlek bluzlar (�rg� triko veya ti� içi hariç)	8	1.248	362.600	156	60.433
Toplam	10	1. 271			

*Not: 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunun Gizli Verilerle İlgili Maddesi Uyarınca,(*1) istatistiki birim sayısının üçten az olması, (*2) istatistiki birim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde herhangi bir birime ait bilginin o hücrede ki toplam bilginin % 80'den, fazlasını oluşturması, (*3) iki birime ait bilginin % 90'dan fazlasını oluşturması durumunda ilgili hücredeki veri gizli kabul edilerek bilgi verilmemektedir.

Erkek Dış Giyim Üretimi

Konya’da, erkek dış giyim üretimin belirli alanlarda yoğunlaştığı görülüyor. Suni ve sentetik elyaftan Takım, kombine takım, ceket, blazer, pantolon, bahçıvan tipi tulum, binici külot, şort üreten işletmeler toplam işletmelerin % 40’sını kapsıyor. Diğer işletmeler ise farklı alanlara dağılmış durumda.

Tablo 7: Konya İli Erkek Dış Giyim İmalatçı Profili

Kaynak: TOBB Veri Tabanı, 2022

Üretim Şekli	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı	Kapasite (Adet)	Çalışan/İşletme	Kapasite/Çalışan
Palto, kaban, harmani, pelerin, anorak, rüzgârlık vb. örgü triko tığ işi	4	1.062	116.330	265,50	29.083
Takım, kombine takım, ceket, blazer, pantolon, bahçıvan tipi tulum, binici külot, şort (triko örgü tığ işi)	4	1.047	112.170	261,75	28.043
Palto, kaban, harmani, pelerin, anorak, rüzgârlık vb. örgü triko tığ işi hariç	9	322	79.386	35,78	8.821
Takım, kombine takım, ceket, blazer, pantolon, bahçıvan tipi tulum, binici külot, şort (triko örgü tığ iş hariç)	8	1.331	494.652	166,38	81.832
Ceket, blazer, tekstil kumaşından (triko örgü tığ iş hariç)	2	213	*	106,50	*
Pantolon, bahçıvan tipi tulum, binici külot pantolon, şort tekstil kumaşından (triko örgü tığ işi hariç)	2	199	*	99,50	*
Toplam	29	4.170			

**Not: 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunun Gizli Verilerle İlgili Maddesi Uyarınca,(*1) istatistiki birim sayısının üçten az olması, (*2) istatistiki birim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde herhangi bir birime ait bilginin o hücrede ki toplam bilginin % 80’den, fazlasını oluşturması, (*3) iki birime ait bilginin % 90’dan fazlasını oluşturması durumunda ilgili hücredeki veri gizli kabul edilerek bilgi verilmemektedir.*

Kadın Dış Giyim Üretimi

Konya'da, işletme sayısı açısından bakıldığında tekstil kumaşlarından yapılmış elbise ve etek üretimi kapasitesi 1,2 milyon âdetin üzerinde olup toplam istihdamın %50'dan fazlasını içermektedir. Ayrıca bu üretimi yapan 11 işletme vardır. Öte yandan bu işletmelerde ortalama 168 kişi istihdam edilmektedir. Orta ölçekteki bu işletmeler hem istihdam sağlama hem de üretim açısından Konya ölçeğinde önemli fonksiyonlar içermektedirler.

Tablo 8: Konya İli Kadın Dış Giyim İmalatçı Profili

Kaynak: TOBB Veri Tabanı, 2022

Üretim Şekli	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı	Kapasite (Adet)	Çalışan/İşletme	Kapasite/Çalışan
Manto, yağmurluk, kaban, harmani, pelerin, anorak rüzgârlık vb. tekstil kumaşlarından yapılmış örgü triko, tığ işi hariç	2	12	*	6,00	*
Takımlar, kombine takımlar, tekstil kumaşlarından yapılmış, örgü triko tığ işi hariç	4	301	109.700	75,25	27.425
Ceket ve blazerlar, tekstil kumaşlarından yapılmış örgü triko ve tığ işi hariç	3	117	*	39,00	*
Elbise, etek, pantolon etek, tekstil kumaşlarından yapılmış, örgü triko tığ işi hariç	11	1.853	1.228.294	168,45	111.663
Pantolon, bahçıvan tipi tulum, binici külot pantolon şort, tekstil kumaşından yapılmış, triko tığ işi hariç	4	1.150	308.280	287,50	77.070
Toplam	22	3.433			

*Not: 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunun Gizli Verilerle İlgili Maddesi Uyarınca,(*1) istatistiki birim sayısının üçten az olması, (*2) istatistiki birim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde herhangi bir birime ait bilginin o hücrede ki toplam bilginin % 80'den, fazlasını oluşturması, (*3) iki birime ait bilginin % 90'dan fazlasını oluşturması durumunda ilgili hücredeki veri gizli kabul edilerek bilgi verilmemektedir.

Erkek İş Elbisesi

İmalat sanayinin ve hizmet sektörünün yoğun olduğu Konya ilinde erkeklere yönelik endüstriyel ve mesleki amaçlarla kullanılmak üzere takım elbiseler, ceketler ve blazerlar üretimini yanı sıra erkekler için pantolonlar, bahçıvan tipi iş tulumlar, binici külot pantolonları ve şortlar üreten toplam 16 işletme 1.273 çalışanı ile hizmet vermektedir.

Tablo 9: Konya İli Erkek İş Elbisesi İmalatçı Profili

Kaynak: TOBB Veri Tabanı, 2022

Üretim Şekli	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı	Kapasite (Adet)	Çalışan/İşletme	Kapasite/Çalışan
Erkekler için takımlar ceketler blazerlar (endüstriyel ve mesleki)	6	104	75.909	17,33	12.652
Erkekler için pantolonlar, bahçıvan tipi iş tulumlar, binici külot pantolonları ve şortlar	10	1.169	133.521	116,90	11.351
Toplam	16	1.273			

KONYA TEKSTİL SEKTÖRÜNDE DIŞ TİCARET

2019-2022 döneminde Konya ilinden tekstil, hazır giyim & ev tekstili ürünleri sektöründe gerçekleşen ihracatın toplam ilin ihracatı içindeki payı Tablo 10'da verilmektedir. Buna göre sektörün Konya ili ihracatı içindeki 2019-2022 yılları itibarıyla % 0,7'lik payı korunmuştur.

Tablo 10: Konya'dan Tekstil, Hazır Giyim & Ev Tekstili Ürünleri İhracatının Gelişimi (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, 2022

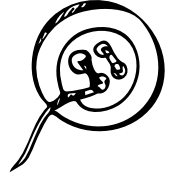
	2019	2020	2021	2022
Konya (Tekstil, Hazır Giyim & Ev Tekstili Ürünleri İhracatı)	16.321	17.280	23.665	25.817
Konya (Toplam İhracat)	1.991.692	2.167.552	3.003.842	3.277.252
Payı (%)	%0,7	%0,7	%0,7	%0,7

Tablo 11: Konya İli Dokumaya Elverişli Maddeler Ve Bunlardan Mamul Eşyaların Fasıllara Ve Yıllara Göre İhracat Verileri

Kaynak: TUIK, 2022

Dokumaya Elverişli Maddeler Ve Bunlardan Mamul Eşyalar (Tekstil, Hazır Giyim & Ev Tekstili Ürünleri)	2019 İhracat (\$)	2020 İhracat (\$)	2021 İhracat (\$)	2022 İhracat (\$)
Fasıl 50 İpek	4.351	19.705	-	9.438
Fasıl 51 Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı; at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	1.585.537	1.964.556	2.996.693	3.429.924
Fasıl 52 Pamuk	175.598	131.503	173.891	55.990
Fasıl 53 Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler; kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	1.843	107	140	15
Fasıl 54 Sentetik ve suni filamentler	558.419	779.551	1.077.002	1.202.420
Fasıl 55 Sentetik ve suni devamsız lifler	65.577	188.694	537.936	318.378
Fasıl 56 Votka, keçe ve dokunmamış mensucat; özel iplikler; sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	178.418	328.194	425.488	710.531
Fasıl 57 Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	3.052.620	2.562.649	3.203.064	2.279.560
Fasıl 58 Özel dokunmuş mensucat, tuftedilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	110.607	92.212	94.124	135.555
Fasıl 59 Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokumaya elverişli mensucat; dokumaya elverişli maddelerden teknik eşya	53.914	134.305	95.259	93.086
Fasıl 60 Örmeye eşya	48.525	58.401	112.751	32.590
Fasıl 61 Örmeye giyim eşyası ve aksesuarı	5.407.116	5.035.525	7.871.232	7.923.734
Fasıl 62 Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	1.246.511	1.425.133	1.807.067	2.746.499
Fasıl 63 Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	3.832.548	4.559.273	5.271.128	6.879.560

Konya
tekstil
sektöründe
üretim
yoğun
...

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARI

Ülkemizde uygulanan yatırım teşvik sistemleri şöyle;

• **Genel Teşvik Uygulamaları:** Teşvik edilmeyecek veya teşviki için aranan şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında destekleniyor. Genel Teşvik Uygulamalarında Konya için gerekli asgari yatırım tutarı 3.000.000 TL'dir.

• **Bölgesel Teşvik Uygulamaları:** Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit ediliyor, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaşıyor. 2. Yatırım bölgesinde yer alan Konya için Bölgesel Teşvik Uygulamalarında asgari yatırım tutarı 1.000.000 TL'dir.

• **Öncelikli Yatırımların Teşviki:** Ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, tespit edilen alanlarda yapılacak olan yatırımlar, öncelikli yatırımlar olarak belirlenirken, bu yatırımlara 1. 2. 3. ve 4. Bölgelerde gerçekleştirilmiş olsalar dahi 5. Bölgede uygulanan destekler sağlanıyor.

• **Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki:** Raporda ele alınan tarım makineleri, büyük ölçekli yatırımların teşviki için belirlenen sektörler arasında yer alıyor. Asgari sabit yatırım tutarı ise 50 milyon TL.

• **Stratejik Yatırımların Teşviki:** İthalat bağımlılığı yüksek olan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında destekleniyor.

Ülkemizde uygulanan Bölgesel Teşvik Sistemi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 12: Bölgesel Teşvik Sistemi**Kaynak: MEVKA Yatırım Teşvik Sistemi Rehberi, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022**

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			1	2	3	4	5	6
KDV İstisnası			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Yatırım Yeri Tahsis			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Faiz veya Kar Payı Desteği			Yok	Yok	TL:3 puan Döviz:1 puan	TL:4 puan Döviz:1 puan	TL:5 puan Döviz:2 puan	TL:7 puan Döviz:2 puan
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 yıl
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB İçi	20	25	30	40	50	55
	İndirim Oranı (%)	OSB Dışı	50	55	60	70	80	90
		OSB İçi	55	60	70	89	90	95
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi (yıl)	OSB Dışı	2	3	5	6	7	10
		OSB İçi	3	5	6	7	10	12
	Yatırıma Katkı Oranı (%)*	OSB Dışı	10	15	20	25	35	Sınır yok
		OSB İçi	15	20	25	35	Sınır yok	Sınır yok

Not: İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37)düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için; Bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde %100 olmak üzere teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.

İmalat sanayii ile turizme yönelik yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki inşaat işlerine ilişkin mal teslimleri ve hizmet ifaları 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

*Teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaat aşamasında talep edilmesi halinde vergi indiriminden yararlanılmamak kaydıyla sigorta primi işveren hissesi desteği oranları vergi indirimine ilişkin yatırıma katkı oranlarının yarısı kadar artırılarak uygulanır. Buna ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

Konya ilinde yapılacak yatırımlar konusundaki istisnalar ise aşağıdadır:

1- OSB’de olması durumunda veya aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilen ve ortak faaliyet gösterilen alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması durumunda vergi indirim ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından bir alt bölge olan **3. Bölge** desteklerinden faydalanır.

2- İlçe bazlı teşvik sitemi ile bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında, Konya’nın Ahırılı, Altınekin, Bozkır, Çeltik, Derbent, Derebucak, Doğanhisar, Emirgazi, Güneysınır, Hadim, Halkapınar, Hüyük, Kadınhanı, Kulu, Sarayönü, Taşkent, Tuzlukçu, Yalılıyük ve Yunak ilçelerinde gerçekleştirilecek yatırımlar, **3. bölge** desteklerinden yararlanır. Söz konusu ilçelerin organize sanayi bölgelerinde veya endüstri bölgelerinde gerçekleştirilecek yatırımlar ise **4. bölge** desteklerinden yararlanır.

3- Öncelikli yatırım konularından olması durumunda **5.bölge** desteklerinden faydalanır.

4- OECD teknoloji yoğunluk tanımına göre **orta-yüksek teknolojili** sanayi sınıfında yer alan ürünlerin (Sayfa 28) üretimine yönelik yatırımlar, **4. bölgede** uygulanan bölgesel desteklerden yararlanır. Bu yatırımlarda asgari sabit yatırım tutarı Konya için 3 milyon TL’dir.

Konya yatırım bölgeleri içinde 2. Bölgede yer alıyor. Konya’da uygulanan teşvik araçları şöyle:

KDV İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamında yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsis: Teşvik belgesi düzenlenmiş yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

KDV İadesi: Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki stratejik yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV’nin iade edilmesidir.

Tablo 13: Konya Yatırım Destek Sistemi

Kaynak: MEVKA Yatırım Teşvik Sistemi Rehberi, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022.

DESTEK UNSURU		BÖLGESEL		ÖNCELİKLİ
		OSB DIŞI	OSB İÇİ	
KDV İstisnası		Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti		Var	Var	Var
Faiz ve Kar Payı Desteği		Yok	Yok	TL: 5 Puan Döviz: 2 Puan
Yatırım Yeri Tahsisi		Var	Var	Var
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	20	25	40
	İndirim Oranı (%)	55	60	80
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ	Destek Süresi (Yıl)	3	5	7
	Yatırıma Katkı Oranı (%)	15	20	35

Not: İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37)düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için; Bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde %100 olmak üzere teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.

İmalat sanayii ile turizmle yönelik yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki inşaat işlerine ilişkin mal teslimleri ve hizmet ifaları 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Konya ilinde, 2019 - 2022 döneminde 10 yatırım teşvik belgesi alınırken, bu amaçla toplam nominal 158 milyon TL tutarında yatırım yapılması ve 547 istihdam söz konusu olmuştur.

Tablo 14: Türkiye ve Konya İlinde Teşvik Belgesi-Tekstil Yatırımları

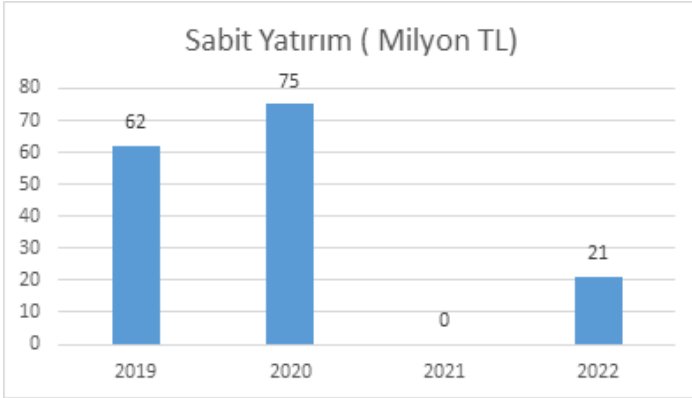
Kaynak : Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı-2022

Yıllar		Belge (Sayı)	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2019	Konya	3	62	420
	Türkiye	441	8,920	53,048
	Konya/Türkiye	0%	0%	0%
2020	Konya	3	75	57
	Türkiye	680	14,049	72,677
	Konya/Türkiye	0%	0%	0%
2021	Konya	0	0	0
	Türkiye	2,061	11,254	153,420
	Konya/Türkiye	0%	0%	0%
2022	Konya	4	21	70
	Türkiye	584	6,747	67,852
	Konya/Türkiye	0%	0%	0%

Konya’da hazır giyim ürünlerinde sabit yatırımların anılan dönemde seyri aşağıda verilmiştir:

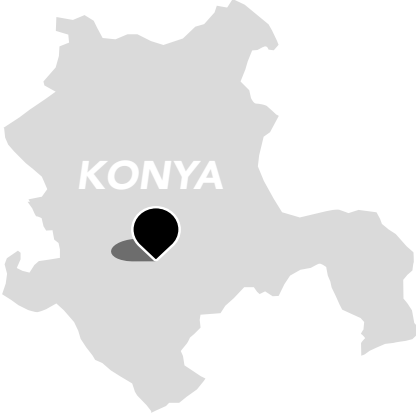
Şekil 2: Teşviklerdeki Sabit Sermaye Miktarları

Kaynak : Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı-2022

2019-2022 dönemine Konya özelinde bakıldığında 2021 yılına kadar yükselen yatırımların 2021 yılında kesildiği, 2022 yılında tekrar toparlanmaya başladığı görülmekte.

YATIRIM İÇİN **KONYA** ÇÜNKÜ

...

Tekstil sektörünün Konya'daki geçmişi, her geçen sene konumunu daha da sağlamlaştırıyor. Bu gelişmenin yaşanmasında, Ortadoğu, Latin Amerika gibi rekabetin göreceli olarak düşük olduğu ülkelerin Konya için potansiyel pazarlar olması, üretimde, kaliteli elyafa sahip ham madde elde edebilme olanaklarının genişliği ve Konya'nın İstanbul, Mersin gibi ihracat limanlarına yakınlığı büyük rol oynuyor.

Bununla birlikte, çoğunluğu orta ölçekli olan işletmelerin sektörün sanayileşmesine yardımcı olması ve batı ülkelerine kıyasla daha ucuz olan işçilik maliyetinin rekabet gücü oluşturmasıyla Konya, tekstil sektöründe adından söz ettiriyor.

Büyük tekstil şirketlerinin hem iç hem de dış pazar olanaklarını genişletmesiyle, Konya'da fason çalışan işletmelerin iş hacimleri de aynı paralelde genişliyor. Konya'nın İstanbul, Denizli gibi önemli tekstil şehirlerine yakın olması ise fason üretim açısından avantaj sağlıyor.

Konya ve Ulaşım Potansiyeli

Coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca önemli bir ticaret ve konaklama merkezi olan Konya; il merkezinden kuzey, kuzeybatı, kuzeydoğu, batı, doğu ve güney yönünde uzanan yollarla diğer illere bağlanmaktadır.

Konya-Afyonkarahisar, Eskişehir-Bursa-İstanbul, Konya-Ankara karayolları Ankara ve kuzeybatıda bulunan illerle; Konya-Aksaray yolu Nevşehir ili ve kuzeydoğu illeriyle; batıya uzanan Konya-Beyşehir yolu Isparta-Denizli-Aydın üzerinden İzmir iliyle bağlantı sağlarken, güneydeki Konya-Karaman yolu ilin Mersin ve Adana'ya ulaşımını sağlar.

Ayrıca Ereğli üzerinden Ankara-Adana karayoluna bağlanan yol ile de hem Adana ve güneydoğu illerine hem de Kayseri üzerinden Karadeniz illerine ulaşım sağlanır. Konya-Seydişehir yolu ise Konya ve İç Anadolu Bölgesini en kısa mesafeden güney kıyılarına ulaştırmaktadır.

Türkiye genelinde 12.000 km olan demiryolu ağının %6,6'sına sahip olan Konya'nın sınırları içinden geçen demiryolu uzunluğu yaklaşık 800 km'dir.

Konya'dan demiryolu ulaşımı Yüksek Hızlı Tren (Konya-Ankara/Konya-Eskişehir/Konya-İstanbul), Toros Ekspresi (İstanbul-Konya-Gaziantep), İç Anadolu Mavi Treni (Ereğli-Konya-İstanbul) ve Meram Ekspresi (İstanbul-Konya) hatları ile sağlanmaktadır. Yüksek hızlı tren ile Ankara ve Eskişehir'e 1,5 saatte, İstanbul'a ise 4 saatte gidilmektedir.

Bir adet askeri-sivil havaalanına sahip olan Konya'da havayolu ulaşımı da gün geçtikçe önemini arttırmaktadır. Uluslararası trafiğe hudut kapısı olarak açık olan havaalanı şehir merkezine 20 km uzaklıktadır. Her gün düzenli olarak İstanbul ve İzmir'e uçuşlar gerçekleştirilirken, yaz aylarında da Avrupa'nın çeşitli noktalarına direkt uçuşlar yapılmaktadır.

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE